

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VYŠŠÍ ROSTLINY HVĚZDNICOVITÉ

UŽITKOVÉ ROSTLINY
PLANĚ ROSTOUCÍ
OKRASNÉ

Miluše Zbraňková
ZŠ Brodek u Přerova
přírodopis 7. třída
OPVK EU PŠ PŘ 018 - XXVI.

ZNAKY HVĚZDNICOVITÝCH

Čeď s obrovským počtem druhů rozšířených po celé Zemi.

Květenství jsou uspořádána do úboru.
Pod květenstvím se vytváří zákrov.
Plodem jsou nažky.

Řada z nich jsou hospodářsky významné rostliny, např. slunečnice roční, locika setá, čekanka obecná.

Používají se jako léčivé byliny, např. pampeliška, heřmánek pravý, devětsil lékařský, měsíček zahradní, aj.

Některé hvězdnicovité mají v pletivech mléčnice, např. pampeliška.

PAMPELIŠKA LÉKAŘSKÁ

Jedna z našich nejlepších léčivek. Listy obsahují hodně vody, jsou bohaté na sodík, vápník, draslík a hořčík. Pampeliška je bohatá na vitamíny, hlavně A, B, C a D. Léčivá je celá rostlina, na jaře můžeme z mladých lístků připravit salát. Posiluje trávení, pročišťuje a posiluje kosti a zuby. Šťáva je dosti hořká, doporučuje se ředit mrkvovou šťávou.

SLUNEČNICE ROČNÍ

Nejmohutnější z hvězdnicovitých, pěstuje se pro svoje olejnatá semena, která obsahují řadu významných vitamínů a minerálních látek. Plody, nažky, se vytvářejí ve středu úboru.

Zajímavým jevem je otáčení slunečnice za sluncem, tzv. heliotropismus. Ten se projevuje však jen u poupat, je způsoben zvláštními motorickými buňkami ve stonku.

LOCIKA SETÁ

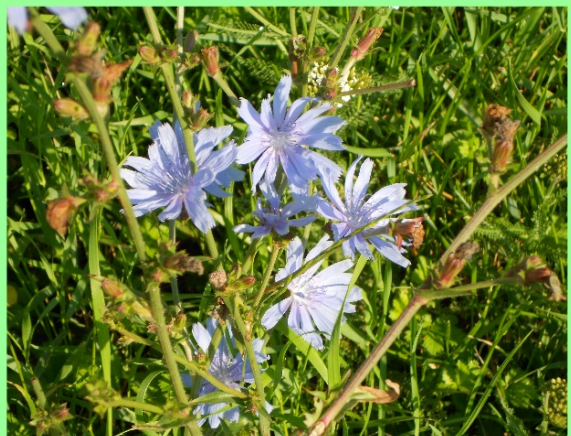

Původem snad z Asie, pěstuje se řada kultivarů jako salátová zelenina. Znali ji již staří Peršané i Řekové. Je to letní zelenina s obsahem vitamínů a minerálů a obohacuje jídelníček.

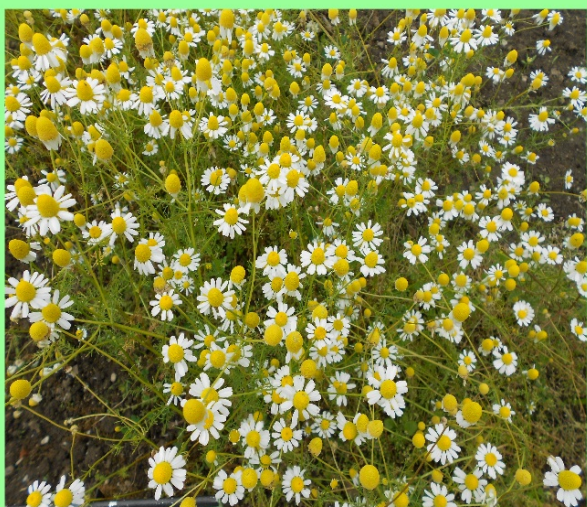
<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Sunflowers.jpg>

ČEKANKA OBECNÁ

Vytrvalá rostlina, léčivka, s téměř metr vysokým tuhým stonkem. Ovlivňuje trávení, játra, slinivku, slezinu i žlučník. V dobách nedostatku pravé kávy sloužila jako náhražka. Dnes se vyrábí pod názvem melta.

HEŘMÁNEK PRAVÝ

Léčivá bylina, s typickou příjemnou vůní, čaj uklidňuje podrážděný žaludek, podává se při teplotách, má antiseptické účinky. Od podobného rmenu rolního ho odlišuje plné květní lůžko.

SEDMIKRÁSKA CHUDOBKA

Drobný, nenápadný kvítek, listy v přízemní růžici lze upravovat na salát.

MĚSÍČEK LÉKAŘSKÝ

Další významná léčivá bylina , často pěstovaná v zahradách pro svoji krásnou oranžovou barvu. Zúžitkovat se dá celá rostlina, z květů se vyrábějí masti na kožní problémy, čaj z rostliny prospívá trávení, podporuje činnost jater a žlučníku, připisují se mu i protinádorové účinky.

<http://sk2.goo.cz/fotogalerie/fotografie/rostliny/bylinky/mesicek.htm>

ŘEBŘÍČEK OBECNÝ

V létě ho můžeme spatřit na loukách a mezích. Kvete bíle a má pronikavou vůni. Je to známá léčivka, posiluje trávení, čerstvé mladé lístky se hodí do salátu.

Čaj s byliny prospívá při nechutenství i poruchách žlučníku.

Přiřaď názvy rostlin a možnosti využití k obrázkům!

slunečnice roční

locika salát

sedmikráska chudobka

čekanka obecná

olejnatá výživná semena

salát z mladých lístků

letní zelenina

trávení, náhražka kávy

Přiřaď názvy rostlin a možnosti využití k obrázkům!

měsíček lékařský

velký obsah minerálů a vitamínů,
posílení kostí

řebříček obecný

játra, žlučník, výroba mastí

pampeliška

nechutenství, žlučník

heřmánek pravý

hojení, podrážděný žaludek

Fotografie použité v tomto výukvém materiálu jsou vlastní prací autorky nebo z uvedených webových stránek.

Zdroje: Wikipedie

Přírodopis 2 pro 7. ročník základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií
SPN Praha 1999, Vladimír Černík, Vítězslav Bičík, Ludmila Bičíková, Zdeněk Martinec